

„Principy“ z filosofického hlediska

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2015](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2015](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 30. 1. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 30. 1. 2015

„Principy“ z filosofického hlediska

Nejde nám o principy jen samotné filosofie (ty jsou součástí filosofie), nýbrž o filosofické zkoumání principů vůbec. Filosofii chápeme jako usilovnou soustavnou (systematickou) a kritickou reflexi „posledních principů“ – tedy nikoli jen jejích vlastních principů. Slovo princip samo naznačuje, že jde o to, co je tím prvním, jakoby počátečním nebo základním. Tím je někdy míněno to nejstarší, jindy to nejdůležitější či nejzákladnější apod., ale ani tím vším se nám nemusí dařit opravdu postihnout to, oč vlastně jde. Masaryk mluvil o „donikání k principům“, což jakoby samo upozorňovalo na to, že nejde o nic, co by nám bylo na blízku, po ruce, co by bylo zřejmé a přehledné, ale spíše o něco, k čemu se nemůžeme dostávat leč s vynaložením značného úsilí, vysoce aktivního pátrání a zkoumání. A to zase vypadá, jako bychom od toho blízkého museli postupovat k vzdálenějšímu až nejvzdálenějšímu, takže k těm principům bychom se pak dostávali až naposled – odtud také podivný výraz „ultima principia“, „poslední principy“. To však by platilo jen v případě, že bychom časově principy řadili až k tomu nejstaršímu, protože nejpůvodnějšímu a tedy nejminulejšímu.

(Písek, 150130-1.)